

**Dr. Fábri György egyházkerületi felügyelő jelentése
az Északi Egyházkerület tavaszi közgyűlése számára**

Balassagyarmat, 2014. május 9.

Krisztus követése, igyekvésünk tanításának megtartásában – hitvalló evangélikusként csak ez lehet egyházi idetartozásunk alfája és ómegája. Ami ezen alfa és ómega között van, vagyis az egyházi szolgálat, ennek a jelentésnek a tárgya: arra törekedtem ebben az eltelt évben is, hogy szervezeti munkánk közelebb vigyen minket a keresztényi közösség mind mélyebb megéléséhez, s az igazi kezdet és a vég, Krisztus kegyelme eléréséhez. Ezen az úton a mai egyházi viszonyok között egyrészt sok, a magunk kicsinységéből és gyarlóságából összehordott akadályt kell lebontanunk, másrészt világos és nyíltan vállalt válaszokat kell keresnünk a mai kor s benne az egyház kérdéseire.

E folyamat nem más, mint az egész egyházat átjáró küszködés, útkeresés, amiben idén úgy esett, hogy az Északi Egyházkerület képviselőiként a kerületi arányoknál lényegesen nagyobb mértékben adhattunk meg részt vennünk. Ezért a felügyelői jelentés hangsúlyos része most az országos egyház ügyeivel foglalkozik, ez a témakör jutott rám akkor, amikor egyházkerületi elnökségünk egyeztetése alapján megosztottuk a jelentések témáit: a kerületi eseményekről Fabiny Tamás püspök, elnöktársam ad áttekintést, a kerületi pályázati források felhasználását Bak Péter felügyelő-helyettes értékeli.

Egyházkerületi-gyülekezeti szolgálat

Egyházkerületünk 2013. április 15-i közgyűlésén elfogadott jelentésemben a most tárgyalt időszakra előretételezve a következő feladatokat láttam megvalósítandónak kerületi életünkben:

- a nagy TÁMOP-pályázatok értelmes felhasználása gyülekezeteink erősítése és társadalmi jelenlétünk színesítése érdekében;
- a gyülekezetek közötti szolidaritás szorgalmazása a Borsod–hevesi Egyházmegye érdekében;
- a gyülekezetek látogatásában a munkajelleg erősítése, kiegészítve egy üzenetértékűként is bemutatható kerékpáros–gyalogtúrás programmal;
- az egyházi stratégia elmélyítése, a gyülekezeti stratégiák segítése.

A fentebb jelzett hangsúlyeltolódás miatt ezen célkitűzések közül a munkajellegű gyülekezeti látogatások számának növelését nem tudtam megvalósítani abban a mértékben, amit terveztem. Ugyanakkor nagy örömmel vettem részt és szolgáltam beszélgetéseken, nem protokolláris gyülekezeti vagy intézményi alkalmakon Arnóton, Aszódon, Balassagyarmaton, Békásmegyeren, Debrecenben, Hatvanban, Kelenföldön, Miskolcon, Nyíregyházán, Budahegyvidéken, Budavárban, Nyírtelken, Vácott. Találkoztam gyülekezeti testvérekkel szárszói és révfülöpi rendezvényeken, a kazincbarcikai missziós napon, egyeztettem formális és informális keretek között további

egyházközségek képviselőivel – mindezek révén nem nélkülöztem a közvetlen élményeket egyházkerületünk valóságáról.

A kerületi munkában a gyülekezetek közötti kapcsolatok erősödtek, törekvésünk a nehezebb helyzetben levő egyházközségek támogatására meghallgatásra talált. Az egyházmegyei felügyelő testvérek felelősségteljesen és elkötelezetten segítették az esperesek munkáját. Az országos felügyelői találkozón Révfülöpön sok gyülekezeti felügyelőnk vett részt, ahol mindannyian tanultunk az egyházszervezési, pályázati, kommunikációs előadásokból. A kerületi missziós nap mellett a tavaly júniusban Csömörön megtartott kerékpáros áhítatra is több gyülekezetből érkeztek testvérek, ami a kapcsolatok erősítésén túl tanúságtétel volt a fenntarthatóság mellett is.

A gyülekezeti munkát ösztönözte az a pályázat, amit az egyházi stratégiához kapcsolódva írtunk ki. Erre az egyházkerületből is értékes anyagokat kaptunk, és az egyházmegyei közgyűlések információi alapján a stratégiák készítése másutt is elindult.

Őszintén szembe kell néznünk ugyanakkor azzal, hogy a gyülekezeti életben nem csökkennek azok a feszültségek, amelyek nem csupán saját nyomorúságainkból és hibáinkból erednek, hanem a hagyományos gyülekezeti modell ellentmondásait mutatják. A társadalmi és területi mobilitás, a vidék elszegényedése, a kulturális és információs szakadékok mélyülése nemzedékek és társadalmi csoportok között, az értékrendek pluralizmusának ténye teológiai, egyházi és gyülekezet-működtetési válaszokat követel, amelyeket csak együtt találhatunk meg. Szorgalmazom, hogy beszéljünk nyíltan minderről, mert az elkerülhetetlen feszültségek ellenére is csak így erősödhetünk meg egyházi egységünkben!

Országos egyházi szolgálat

A 2012-es tisztújítások után a Zsinat és az országos egyházvezetés is komoly elszánással indult neki a munkának. Az elmúlt egy évben több, igen jelentős területen kezdtük el a szükségesnek tartott változásokat. Mivel itt a gyülekezetek életét közvetlenül érintő fejleményekről van szó, jelentésemben részletesen ismertetem mindezeket.

Több éves előkészítő munka eredményeképp a Zsinat 2013. novemberi ülészaka elfogadta egyházunk stratégiáját, „Láthatóan evangélikus” címmel. A stratégia szövege (aminek véglegesítését kerületi testvérek, Fabiny Tamás püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Joób Máté lelkész és Pap Kinga Marjatta püspöki tanácsos valamint jómagam végeztük) az egyház megújulásának középpontjába a missziót helyezi, és öt területet határoz meg prioritásként: az önkéntességet, a lelkészek munkájának segítségét, a hálózatosságot, a fenntarthatóságot és a protestáns hivatásszerűséget. Ezek jegyében végeztük a további egyházkormányzati munkánkat s a zsinati jóváhagyás alapján (ellenszavazat nélkül, döntő többséggel támogatták a tagok a dokumentumot) az a feladatunk, hogy érvényt szerezzünk ennek mindennapi egyházi munkánkban.

2014 tavaszától elindítottuk az Országos Iroda átszervezését. Az addigi igazgatót, Kákay Istvánt a szervezeti átvilágítás idejére, tavaly nyártól Végh Szabolcs testvérünk, balatonszárszói oktatási központunk igazgatója váltotta ideiglenes megbízással. Az átvilágítást, amit professzionális szakemberre (evangélikus testvérünkre, Sággy Andrásra) bízunk, feltárta az országos irodai működés korszerűsítési lehetőségeit. Ebben az Országos Presbitérium és Elnökség az egyházi stratégiának megfelelően a missziós munka és a gyülekezetek ügyeivel való foglalkozás

nevesítését, a szolgáltató jelleg erősítését, a szabályozások betartatását, a hatékony országos menedzsmentet és az átláthatóságot tartotta elsődlegesen érvényesítendő szempontnak. Ennek jegyében az osztályvezetők nagyobb döntési és egyben felelősségi jogkört kaptak, valamint eldöntöttük egy önálló missziós és gyülekezetépítési osztály kialakítását is. Az OI struktúrájában a pályázati ügyek önálló osztályként jelennek meg, valamint a gazdasági és vagyongazdálkodási ügyek stratégiai vezetésére igazgatóhelyettesi posztot és hozzá kapcsolódva nagyobb mozgásteret jelentő gazdálkodási egységet hozunk létre.

Mindezen átalakítások elszánásunk és elvárásunk szerint közvetlenül éreztetik hatásukat a gyülekezeti munkában is. Misszióban, gyülekezetépítésben, az ügyek szakszerű előkészítésében számíthatnak a gyülekezetek és intézmények az Országos Iroda támogatására – ugyanakkor a döntés-előkészítésben és a végrehajtásban/beszámolóknak a határidők, egyeztetési követelmények és pénzügyi-szervezeti szabályozók betartása normává kell váljon. Hogy ez ne pusztán bürokrácia, hanem a közösség együttműködésének protestáns hagyományú éthosza legyen, megerősíti az Országos Iroda vezetőjének személye is: Krámer György esperes, püspökhelyettes testvérünk indul szolgálatra, ami egyházkerületünknek büszkeség és egyben veszteség is. Isten áldását kérjük munkájára, imádságunkkal és fegyelmezett ügyintézésünkkel támogassuk őt!

Az Országos Iroda működésében csakúgy, mint valamennyi egyházi szervezeti egységünkönél a pályázatok szerepe egyre nagyobb jelentőségű mind a finanszírozásban, mind a programok tervezésében. Ezért nem csupán az Országos Irodában fejlesztjük ennek szervezeti hátterét, hanem a lehető legtöbb alkalommal és formában szerveztünk tájékoztatókat, egyeztetéseket e témában. Sajnos az ilyen aktivitás területén nagyon egyenetlen a helyzetkép kerületünkben: vannak igen aktívan pályázó gyülekezetek, azonban például a most kezdődő európai uniós támogatási időszakra viszonylag kevés pályázat érkezett be evangélikus kezdeményezésre.

Intézményeink pályázati finanszírozásában több sikert értünk el, jelentős beruházások illetve fejlesztések indultak. Megnövekedett kiterjedésű iskolarendszerünk intézményvezetői szembenéztek a strukturális és demográfiai körülményekkel, amelyek a komoly finanszírozási kérdések mellett iskoláink evangélikus jellegére nézvést is vetnek fel kérdéseket. Erről kerületünk meghatározó középiskolái körében többször volt módunk egyeztetni, ezzel sikerült a problémákat feltérképezni, ami reményt ad a megoldások megtalálására is. Ez halaszthatatlan feladat a következő időszakban. A hit- és erkölcsoktatás új rendszere most indul, a tapasztalatok még nagyon frissek, értékelésük elengedhetetlen. Országos szinten a kormányzati egyeztetéseken többször jeleztük, hogy rossznak tartjuk magát a rendszert, de természetesen igyekszünk az adott keretek között megtalálni az egyház mozgásterét. Igen komoly és maga színvonalú szakmai munka zajlik a Nevelési és Oktatási Osztály égisze alatt illetve a Katechetikai Munkacsoport keretében, aminek eredményeképp kiváló tankönyvek és igen hasznos továbbképzési háttér áll hittanunk segítségére. Megoldandó feszültségnek tartjuk a hittanoktatási és gyülekezeti munkával való leterheltség egyensúlyba hozását lelkészeinknél, aminek megoldására a Zsinat szabályozta a vállalható hittanórák mennyiségét.

Lelkészeink, hittanoktatóink és gyülekezeti munkatársaink képzése ezen túl is kulcsfontosságú fejlesztési területe egyházunknak. Ennek érdekében az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektorának zsinati beszámolójához kapcsolódóan zajlott egyeztetés nyomán az Országos Presbitérium (miközben fenntartóként támogatta Szabó Lajos professzor rektori megbízatását a következő ciklusra is) feladatul szabta az EHE jövőjének stratégiai szintű átgondolását. Az ehhez szükséges egyeztetések és bizottsági munka vezetésével engem bízott meg az OP. Az eddigi

áttekintések alapján a teológushallgatók rekrutációjában a minőségi elvárások jelentős emelését, az EHE szervezetében az új kihívások megjelenítését (valláspedagógia, társadalombölcselet, kommunikáció, menedzsment-ismeretek), valamint a nemzetközi beágyazódás és tudományos elismertség erősítését látom meghatározó tényezőnek. Mindebben kifejezetten szükségesnek tartom gyülekezeteink és intézményeink visszajelzését megkapni az EHE „kibocsátásáról” – üdvös volna, ha egyházunk valamennyi tagja mindinkább magáénak érezné az evangélikus felsőoktatás egyetlen bázisának ügyét.

Még közvetlenebb az egyházi média széleskörű hatása. Ezen a területen sok kritika fogalmazódott meg az elmúlt időszakban, miközben az egyház külső médiajelenlétének és belső médiafelületeinek fontossága egyre inkább belátott tényező, a missziós munkától kezdve az intézmények megismertetésén át a belső kohézió erősítéséig. Ezért a nyomtatott és internetes felületek integrációját, az erőforrások jobb szervezését, a gyülekezeti/intézményi hírek naprakész becsatornázását és a pályázati stb. projektek kommunikációját érdemben támogatni képes szolgáltatások kiépítését döntötte el az Országos Presbitérium. Természetesen egy ilyen léptékű átalakítás, ami a meglehetősen esetlegesen és sok személyes motivációval alakult rendszerben a racionális és szervezetszerű működés és számonkérés elveit valósítja meg, ellenérzéseket is gerjesztett. Emiatt maga a szervezeti átalakítás némi késedelmet szenvedett, hiszen egy furcsa zsinati vita után ennek kereteit a zsinat nem támogatta a törvénymódosításhoz szükséges kétharmados mértékben. Azóta sikerült a szükséges egyeztetéseket végigvinni, így reménység szerint a májusi zsinat meghozza a kellő döntéseket.

Újabb munkaév előtt

A magyarországi evangélikusok egyházában szolgálatot vállalni, annak erőnk szerint megfelelni a mostani időkben nemes és erőt adó hagyományok továbbvitelét, egy kisebbségi, egyre inkább szórványban élő vallási közösség megtartását, a krisztusi üzenet mai valóságunkban érvényes hirdetését jelenti. A saját magunk alkotta szervezeti keretekkel való konfrontáció és a körülöttünk levő társadalmi közeg zavaros, értékkereső, egyre feszültebb viszonyainak tudomásul vétele sok energiát emészt fel, figyelmet von el a krisztusi közösségben való hitmegéléstől. Felügyelői munkám legnagyobb nehézségének és keresztjének éppen ezt tartom s kérem a testvérek imádságos támogatását abban, hogy egyházi szolgálatunk inkább erőforrás legyen mindebben, mintsem a hit és a testvéri közösség örömét kiszárító problémahalmaz!

2014. május. 9.

Dr. Fábri György
egyházkerületi felügyelő